

край здобув собі вже імя княжчого краю лихварського.

Не буду о тім широко розводити ся, хто, які обставини і які теорії дали основу до сего тяжкого лиха, і які то були обставини, серед яких оно зростало. Не можу однак не згадати, що міністерським розпорядженням з дня 3 серпня 1860 р. і двома конституційними законами з 14 і 27 серпня 1868 р. парламент і правительство докинули також і свою лепту до сеї язви краю.

Згаданим розпорядженням міністерським з 1860 р. знесено позовність жаданя заплати суми понад 2 зр., що повсталала з подавання гостям спиритусових напшків, а законом з 1868 р. проголошено свободу подільності селянського ґрунту і повну свободу процентів і лихви. Стало ся то як-раз в часі, коли філії т. зв. лібералізму ішли дуже високо і була гадка, що у свободнім руху капіталу і ґрунту, у свободній конкуренції, та у свободі попиту і подажі, знайшов ся ущасливлюючий момент. Від того часу лихва у нас так закорінилася ся, що видані пізнійше закони против лихви і против піяньства з року 1877 взглядно 1887 позістали майже без успіху.

Лихва яко така проявляє ся в Галичині укритою під найріднішими формами, в першій лінії яко лихва грошева, відтак яко лихва від збіжа, від ґрунту, роботи, плодів природи і худоби. (Так єсть!) Не хочу занадто томити увагу вис. Палати, але позвольте мені мої панове, що поговорю лиш о кількох типічних формах лихви.

Отже передовсім лихва грошева або процентова. Она розвинулася і виховалася у нас рівнобіжно з потребою позички селянина.

Засновані в Галичині в перших десятиках нашого століття за панованя цісаря Франца I. громадські каси задаткові і громадські шпихлірі, майже зовсім заснітили ся. Товариств задаткових, повітових кас позичкових і кас ощадности єсть у нас не маловажний подостаток, але селянин звичайно не користує ся з них достаточно. (Зовсім слушно!)

1) Задля того, що в тих заведеннях можна давати позичку лиш в більших сумах і лиш на гіпотеку; — 2) бо бранє такої позички сполучене з великими клопотами і коштами; — 3) бо занедбанє однісенної рати потягає за собою зараз екзекуцію, — а що найважнійше — що селянин волиє малий, скорий а при тім тайний кредит, як всякий иньший, а се єсть, так сказати би, звичаєм в нашім краю. Селянин хоче уходити за незадовженого — хоч би то не знати, що коштувало — хоч би він і зруйнував ся. Така вже у него пуста вдача.

Отже коли в осені або в зимі селянин зужиткував свій засіб збіжа, коли в чотирох річних речинцях має платити свої податки, коли случайно переймає спадщину і має зложити кошти перенесеня, коли настане неврожай, голод, град, коли справляє хрестини або весіле, або має обходити похорон, або коли має поштарати ся о щось продуктивного для свого господарства — у всіх тих случаях звертає ся недосвідний, пустої вдачі і лиш за надто часто легкодупний анальфабет до сільського або повітового лихваря, після того, чи селянин, назначений вже з гори спілкою лихварською, як матеріал лихварський, належить до сего або до того району лихварського.

Бо мусите і о тім знати, що лихварі у нас ведуть своє діло на лад ремісла, що поділили цілий край на райони, на поодинокі села і поодинокі мешканців краю і один лихвар не сьміє другому робити шкоди в его ремеслі під загрозою умовленої кари. (Голоси спротивленя.— Потакуване.— Пос. Фореггер: Дуже добре зорганізовані! У нас инакше! Там приходиться один на місце другого!) І у нас так само, але все лиш один. Коли-ж селянин взяв малу позичку у лихваря, обчисленє проценту не відбуває ся звичайно инакше як лиш від риньського на тиждень, стопа процентова вносить, як де в якій стороні 1, 2, 5 аж до 10 кр., то робить на рік 52 до 520 проценту. При такім обчисленю від риньського на тиждень має лихвар свою спекуляцію, таким способом стопа процентова не видає ся селянинови ані за висока, ані за докучлива. Позичка обмежає ся звичайно на малу суму, 5, 10, 20, що найбіль-

ше 25 зр., і дає ся лиш на дуже короткий час від весни аж до жнив, від якогось дня, аж до якогось ярмарку, на місяць, навіть на тиждень. Чим коротший час сплати, тим поплатнійше лихварство.

Коли позичка в час не сплатить ся, то лихвар з початком своєї акції лихварської вдоволяє ся охотно одно- дво- три-разовим продовженням свого речинця, але за то жадає від довжника вигоди в плодах природи: збіжа, муки, курий, яєць, лену, конопель, садовини. Але довг внаслідок того росте: до процентів дочисляють ся проценти і проценти проволоки, аж довг дійде до якоїсь висоти і дозріє до багателькової позви. Вносить ся позву, довжник не являє ся на терміні, его засуджують заочно, відтак наступає фантованє, оцінюванє і ліцитація селянського господарства, котре відтак знову лиш лихвар сам або его підставлений кумпан може куйтити, але ніколи якийсь селянин з того самого села. То єсть звичайний хід річий. Однакж буває, що довжник, щоби завчасу ратувати ся, робить з лихварем добровільну угоду, а тогди мусить ему або відступити за безцін часть своєї посілости, або мусить ему часть єї віддати на роки до ужитку, або для часткової сплати довгу віддати яку штуку худобини. Які способи винаходять у нас, щоби обійти закон о лихві, о тім дає нам добре поясненє наш земляк др. Леопольд Каро в своїй суспільно-політичній студії, друкованій в Липську в 1893 р. під заголовком «Лихва». Яко правник, адвокат і чоловік, котрий з власного досвіду мав обильний матеріал о лихві до розпорядимости, матеріал зібраний Виділом краєвим, намістництвом, обома президіями висших краєвих судів в Кракові і Львові, міг Каро пізнати докладно лихву, як она виконує ся в Галичині у всім єї укритю. В тій студії можемо читати, що лихва не лиш дальше хорошо існує, але й з кождим роком ще більше, ще ліпше розвиває ся. Отже наведу кілька типічних форм, як обходить ся закон з 1877 року.

Звичайний спосіб обходження лихви єсть такий, що довжник удає на вексли або на записі довжнім, що винен більшу суму як в дійстности. Дальше буває окрема устна умова що до процентів, щоби висоту їх укрити. На случай недодержаня сплати рат устанавляють ся потайком умовлені кари.

Замість процентів дозволяє довжник вірителеви ужиткувати заставлений ґрунт. По сплаті довгу припадає ґрунт назад довжникови, коли він — що можна предвидіти — не дістане ся вповні вірителеви.

Замість скринту довжного роблять ся так звані угоди відкуну такого змісту: що селянин продає лихвареві свій ґрунт за суму одержаного довгу, але ніби то лиш продає, застерігає собі однакж відкупити его до якогось означеного речинця за висшу ціну. Коли не може того зробити, то ґрунт припадає лихвареві.

З позички якась часть зараз відтягає ся. В добрих роках не приймає ся ніяких сплат, за то в злих стягає ся їх з подвійною енергією а довжник змушений переймати на себе нові зобовязаня супротив свого вірителя. Взагалі єсть в Галичині із звістних форм — всіх не знає ся — одинайцять окремих способів, як має виконувати ся лихварство, як має ся обходити закон против лихви з 1877 р., щоби не прийти в колізно з кодексом карним. Найесенціональнійше єсть то, що побіч грошевої і процентової лихви єсть ще лихва збіжева. Поступованє при тім єсть просте.

Суть до того певні постанови. За позичений на весну корець якогось збіжа дістає лихвар загалом півтора або два кірці, значить ся 100 процент. Коли ні, то цілий інтерес заміняє ся на гроші. Лихвар вдоволяє ся звичайно півкірцем проценту.

Крім збіжевої лихви єсть ще лихва ґрунтова. Єсть то така установа, що в якімсь селі не сьміє ся продати ані кусника ґрунту без посередництва лихваря.

При публичних, примусових ліцитаціях, котрі що-до їх числа виходять у нас пересічно що року поза 2100, може лиш лихвар набувати ґрунт селянський. Набутий ґрунт ліцитує ся відтак за подвійну ціну в цілости або парцелями по шинках помежи селян. Коли якийсь селянин важить ся прогрішитись проти сего звичаю, то

проголосять его негідним кредиту. Ніхто з лихварів не сьміє ему позичити ані шельога, ані ніхто не сьміє купувати у него збіже.

Лихва від роботи єсть в тім, що довжник мусить вірителеви за довг або проценти робити в поли, або відрабляти якийсь иньший сервітут. За позичену чвертку ячменю або жита припадає звичайно на сплату довгу чотири до вісім днів роботи в поли. Коли довг віддає ся в натурі, то зазначає ся за проценти від кірця збіжа один або чотири дні роботи.

Ба, при тім єсть ще такий звичай, що коли довжник случайно збідніє і не може вже віддати позиченого збіжа в натурі, він мусить пристати не лиш на роботу в поли, але й згодити ся на то, щоби ему віритель відтягав від его денної платні 2 до 15 кр. То значить: Віритель держить зубожілого довжника при житю, щоби той був для него довготривалою, але дешевою робочою силою. — Чи не доходить то до невідництва, лишаю кождому до осуду. (Зовсім слушно!)

Лихва натураліями заводить ся в той спосіб, що довжник не сьміє купувати своїх потреб домашних, поживи і одежи, або коли він случайно промисловець, свого матеріалу промислового деінде як лиш у свого вірителя. Розуміє ся, що ему продають драгте за найвисшу ціну. Коли довжник того не робить, то не дістане кредиту.

(Конець буде.)

ВІСТІ ПОЛІТИЧНІ.

Гр. Гогенварт, знаменитий політик, б. президент міністрів, голова звісного клубу віденського парламенту, не думає більше кандидувати до ради державної. Гр. Гогенварт є репрезентантом того політичного напрямку в Австрії, котрий рішучо обстає за рівноправністю народностей і за узглядненем т. зв. історичних особностей поодиноких країв коронних. Яко президент міністрів готовий був перевести коронацію цісаря на короля чеського, та не допустила сего завзята німецько-мадярска опозиція. Опісля головно заходом гр. Гогенварта утворив ся в раді державній відомий залізний обруч (клуби чеський, польський, Гогенварта), що піддержував гр. Таффого, а опісля знов — недавня «коаліція» (клуби польський, Гогенварта і получена німецька лівиця, перед утворенем теперішнього ґабінету гр. Баденього). Гр. Гогенварт не нинішній чоловік: в лютім скіпчить 74 роки; послом був з словінських сільських громад в Країні, де має добра. Его клуб працює сими днями свого голову бенкетом: на сім бенкеті згадав чеський магнат гр. Пальфі і про коронацію чеського короля, яко конечне услівє примиреня Чехів. Молодоческі «Narodni listy» щиро задоволені сим відзивом.

Гр. Голуховський повернув з Берліна, в Берліні бачив ся він також, як доносить, з начальником нім. генеральн. штабу, генер. Шліффеном. Так французска часопись «Temps», як і російське «Новое Время» потверджують, що подорож ся не є без великого значіння. Віденська «Reichswehr» так се значіне поясняє, що в сій подорожі розходило ся о докладне означенє, коли-саме союзні держави Австрія і Німеччина моглиб себе уважати заціпленими, бо лише на такий випадок забезпечили они собі взаїмну поміч. Отже чи на пр. клуби Росія обсадила войском Царгород — можнаб се уважати «зацішкою» Австрії? Причину до таких близьких омовлень услів австро-німецького союзу подали недавні ревеляції Бісмарка про особний союз німецько-російський.

На кольонію італійську в Африці машерують дєрвіші (магдисти), в напрямі на Аґордат.

Тими днями розпочали ся засіданя англійського парламенту. В тронівій промові королевої згадують ся з притиском недавні різні Вірмен в Туреччині. Що положенє Вірмен і дальше невідраднє, видно з того, що тими днями 40.000 Вірмен переселило ся на територію російську. — Натомість про які небудь реформи з Царгороду все ще нічого не доносять. — На острові Кубі повстанє против Іспанців триває дальше і до рішеня мабуть ще досить далеко, хіба що Іспанія справді рішилась би на переведенє жаданих населенєм реформ.

В прускім соїмі вже від довшого часу не устають острі перемовки польських послів з міністрами і з послами німецькими. Д. 20-го с. м. виступив голова польського клубу в прускім соїмі Мотти з тяжкими закидами против правительства, що всякими негідними способами переслідує Поляків; н. пр. учителі шкіл людових кажуть дітям по німецьки молити ся, рекруттам не вільно по польски розмавляти, шпіони поліційні клеветуть на кого хотять і т. и. Міністри Боссе й Мікель відповіли, що Поляки за мало доси почувають ся «Прусаками» і ворогу-

ють з Німцями, тож поки що годі думати про зміну системи, а опроче польські закиди в дечім пересадні.

НОВИНКИ.

— В честь **Его Еміненції**, Кардинала-митрополита устроїли вчора дн. 24. січня питомці гр. кат. дух. семинарії концерт, з такою програмою: 1) Відчит, 2) Бортнянський «Псалом» концерт XIV. F-dur, хор, 3) Верді — хор і арія з опери «Troubadour» оркестра, 4) деклямація, 5) Лавровський «Чом річенко» хор, 6) Вербицкий «Симфонія G-dur» квінтет, 7) Мендельзон «Концерт I. G-moll» фортеп'я, 8) Вільбоа «Моряки» дует, 9) деклямація, 10) Шторх «Нічний привіт» оркестра, 11) Маскані «Cavalleria rusticana, scena e Preghiera» хор.

— **Лихі люди** переловлюють «Руслана» висланого до наших Передплатників і відсилають его до редакції, як се стало ся в Щуровичах з нашою газетою, адресованою до о. М. Л. і в кількох інших місцевостях. Звертаємо на сю нечесну роботу увагу наших Передплатників і просимо реклямувати скоро кожде неoderжане число.

— **Галицький сойм** збере ся завтра. На порядку деннім стоять такі справи: Перше читане справозданя виділу краєвого про замкнене рахунків фундації Скарбківської за роки 1894 і 1895, як також справозданя про тую фундацію за літа 1895 і 6. Далше приїде на порядок денний перше читане внесеня п. Бойка про перестерігане устав при виборах; пос. Вуйціка про заведенне безпосередного голосованя на послів курії сільської, та тайного голосованя у всіх куріях і про розширене права виборчого до сойму; внесенє пос. Стіли на знесенє ревізорів худоби; внесенє Кремпи про приспінєне примусового обезпеченя від огню. Вкінці мають відбутися верифікації виборів посольських: Чайковського, з більших посіlostей в Перемишлі, Коритовського, з менших посіlostей в Тернополі, гр. К. Дідушицького в Стрийціні і Мод. Каратницького в Калушціні.

— **О. Ант. Войцеховський**, катехит гімназ. в Бучачи одержав презенту на парохію Петрилів, деканату устєцького, надана приватного.

— **Адв. дра В. Дудикевича** — як довідуємо ся — ставить яко кандидата на посла з IV-ої курії в Коломиї відомий руский сконсолідований (спільний) комітет краєвий виборчий. — Після «N. Fr. Presse» кандидують: з V-ої курії у Львові — Мерунович, Козакевич (соціаліст), Нагірний; в Кракові Миколайський (людовець), Дашинський (соц.), Щепанський (консерватист); в Вадовицях — Енґліш (соц.), о. Хотковський (конс.); в Тарнові — др. Вінковський (людов.), Сулчевський (соц.), Плязінський (б. староста і посол); в Ряшеві — Шаєр (сторонник Стояловського), Желяшкевич (соц.), Міхневич (люд.); в Н. Санчи — Поточек Ст. (związek chłopski), Місьольек (соц.); в Ярославі — др. Суровський (анти-тисеміт), Желяшкевич (соц.), о. Пастор (Związek); в Перемишлі — сойм. пос. Новаковський, Реґер (соц.), др. Дворський (польський демократ); в Золочеві — Вайзер (п. дем.), Рожанковський; в Дрогобичі — сойм. пос. Охримович; в Станиславові — Обірек (соц.), Гурик; в Тернополі — сов. Криницький (Русин, член б. Кола); в Коломиї — др. Триловський і звістний Стояловський (?); в Стрию — др. Олесницький, Лисовський (п. дем.); в Бродах — М. Павлик.

— **Нові вибори** до ради державної в Галичині розписані в такім порядку: 11. н. ст. марта з V курії, дн. 16. марта з менших посіlostей, 18. марта з міст, 19. марта з палат промисловоторговельних і дн. 22. марта з більших посіlostей. На Буковині відбудуть ся вибори: дн. 4. марта з п'ятої курії, дн. 10. марта з менших посіlostей, дн. 12. марта з міст, дн. 14. марта з палати торговельної і промислової, дн. 15. марта з великої посіlosti.

— **З Гусятинського** просять нас оповістити: На днях 30 і 31. січня та 1 і 2. лютого н. ст. відбудуть ся заходом Всєч. Кондеканального Духовенства під проводом Впр. о. ігумена Андрея Шептицького в Городниці, тож деканату, в місцевій школі духовні реколекції для пань, в котрих будуть могли взяти участь також пані обряду латинського.

— **Страшне убийство.** Дн. 13 с. м. посперечав ся в коршмі в Сеньові, пов. ярославського, Іван Кіллик з Йос. Сарнецьким, сином лісничого. Кіллик вибіг з коршми, вибив в короткім часі вікно, вистрелив з стрільби до Сарнецького і положив его трупом на місці. Івана Кіллика приловила жандармерія в лісі, де він украв ся і замкнула до в'язниці в Радимні. Убийник признав ся до вини. Той сам Кіллик убив в стодолі перед 13 літами свою братову, однак тогди покарано его для браку доказів лише шестинедільною карою в'язниці. Він трудив ся крадіжкою і за се его кілька разів карано. Убитий Сарнецький уходив за дуже спокійного чоловіка.

— **Президія магістрату львівського**, звиває всіх мужчин, що укінчили 24. рік життя і від шести місяців стало пробувають у Львові, щоби своє

право виборче з п'ятої курії зголосили до осьми днів в годинах урядових, в магістраті.

— **Сильветку Миколи Івасюка**, звісного буковинсько-русского маляра подав недавно п. Осип Маковей, редактор «Буковини». Виймаємо з неї що важніше. М. Івасюк родив ся в Заставні 1865 р. дн. 16. квітня з родичів селян, що живуть тепер в Кіцмані. Батько его ремісник, в малих розмірах механік, у котрого роботі замінний артистич змисел. Мик. Івасюк ходив до нормальної і реальної школи в Чернівцях (скінчив єї 1884 року); відтак в академії красних шук у Відні під проводом портретиста і історичного маляра проф. L' Allemand відбув курсє рисованя і мальованя (через чотири роки); потім служив рік при войску в Чернівцях і у Відні, а року 1890 в осени переніс ся до Мінхена. Там учив ся він далше під проводом історичного маляра v. Liezen Mayer-a — і від пяти літ перебуває в школі композиції. Знаткои цінять найбільше у нашого артиста кольорит і рисунок его образів; на ті дві річи кладе він найбільшу вагу і довів у них — як знавці кажуть — справді до артизму. Ті добрі прикмети его техніки піднісє літ тому кілька у львівськєм Dziennik-u polsk-im польський різьбар і критик малярський Ром. Левандовський; а й російський славний маляр Іля Е. Рєпін підчас свого побуту в Мінхені оглядав Івасюкові шкїци до історичного образу «Вїзд Богдана Хмельницького у Київ» і висказував ся о них з похвалою. Напрям М. Івасюка — то портрети, жанр і історичний жанр. З его образів декотрі знані і ширшому загалови Русинів, бодай з відбиток в «Зорі». На львівській виставі в павільоні руских товариств був его історичний портрет Богдана Хмельницького на коні на побоевищі, сильний під кольористичним взглядом. Той портрет тепер у львівській Просвіті. — Другий образ «При керниці» находить ся в посіданю львівського купця Рїдля; представляє пращанє козака і дівчини. Вариянт сего образу находить ся тепер на виставі образів у Варшаві. Більшим образом Івасюка є Вєчїр (краєвид, козак, два коні, — вся сила сего образу в змальованю гри свїтла по заході сонця). Так само гру свїтла має за тему образ, названий Іділля, виставлений тепер також у Варшаві. На поли під жовтими соняшниками спочиває мати, що плакає дитину. Образ той загально сподобав ся був торік в Чернівцях. — В ателїє артиста жде на вихід у свїт гарна «Весна». — У проф. В. Коцовського в посіданю є невеликий, але дуже любий образок Івасюка «В ожиданю». — У Вол. Федоровича є два портрети его роботи. — Тепер на виставі образів в Чернівцях виставлена давнїша студія також роботи М. Івасюка, — про иньші численні его портрети і не згадуєм. Попрацювавши оттак серіозно з десять літ на поли малярства і набувши потрібної техніки, Микола Івасюк, як знаю, працює тепер над образом великих розмірів, котрий має представляти «Вїзд Хмельницького в Київ». Шкїци до него збирав він уже довгий час — і, коли не найдуть ся які важні перепони, то ми нарік, саме в 250 літ від козацкого повстаня за гетьмана Хмельницького, будемо могли оглядати сей образ готовим. Судячи по дотеперішних працях М. Івасюка, то він надїє Русинів на него сим образом не заведе, хоч певна річ, що між Русинами не найде мецената, котрий би сей образ купив та через те дав нашому маляреви спрмогу далше з охотою працювати. Образ такий (полотно велике на кількадесять квад. метрів) вимагає великих видатків і богато праці (єї треба числити що найменше на рік-два а не на місяці); — очевидна річ, що коли відтак такий «капітал» висить собі в ателїє маляря а купці не зголошують ся, то маляр може на довгий час стратити свій оптимізм...

Кулак.

Дитиною був я. Одїтий і ситий
По снїгу пройти ся, гуляти пішов, —
Аж тут я під плотом, голодну, невдїту,
З слезою на личку, сирітку найшов...
Я хліба їй винїс і жалє мене взяв,
Я зняв свою шубу, сирітці віддав.
Щож далше ласкаві панове?... Ой так...
Дїстав я за тоє не один кулак. —

У днину горячу, в саміське полудне
Раз жандарм злочинця до міста гонив...
Хоть в него вже ноги з умку омліли,
Хотяй він спочинку, водїці просив,
Жандарм го не слухав... тож я ся в то вдав
О хвильо спочинку жандарма благав...
Щож з того ласкаві панове?... Ой так...
Окрім слова «дурень» почув я кулак.

Я далше віддав ся всецїло науці,
Мої всі забави на труд проміняв,
В надїї, що служу моїй Україні,
У праці єдино я щастя шукав;
Заплати, подяки не чекав я, ні!...
Лише заоохоти я ждав від семі...
Щож з того ласкаві панове? Ой так...
З словом «новокуреник» почув я кулак.

Цїнавий.

ВІСТИ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

Дрібні кредитові заведеня.

1) Каси громадскі почало правительство австрійське заводити в Галичині в другій половині нашого віку. Фонди брано головно з маєтків громадских в облїгаціях. Тількож через недбалу адміністрацію і брак всякої екзекутивнї значна частина тих кас упала давно. В літах 1881—1883 ставляно в соїмі галицькєм багато внесенє на реорганізацію сих кас, однакож нічого не ухвалено. Аж 19 червня 1887 р. ухвалив галицький сойм, упорядкувати ті каси, з котрих ще який-такий слід полишив ся. Їх піддано під надзїр видїлів повітових. Деякі каси громадскі уратовано в сей спосіб. Конєць був такий, що нині на 6,230 громад маємо ще 3,350 кас громадских з капіталом 5,114,587 зр. Каси ті дають позички на 4—18%. Они не розділені однакож рівномірно по цїлїм краю. В деяких повітах число їх доходить до 147, в других нема їх зовсім. Відсотки побирані суть місцями за високі. Хосен хїба той, що селянин потребуєчий не їде до лихваря і не платить 200—500%.

2) Кас системи Райфайзена було в цїлїм краю в роках 1890—1893 всего на все лиш пять, хотя звісно, що сей рід кас для наших громад був би найвідповіднїший.

За те намножилось у нас послїдними роками багато 3) товариств задаткових. В р. 1892 було їх 252, з того 112 жидівских, з капіталом (в 1891 р.) на 6,245,074 зр. а з вкладками на conto corrente в сумі 14,631,017 зр. Позичили ті каси людам 22,932,440 зр. і то на 5—13%. Кошти адміністраційні поїдають в тих товариствах 20—21% капіталу. Членів числили ті товариства в 1891 р. 153,760. Більша половина (54%) припадає з того на селян. Думаємо однакож, що кредит в касах задаткових руйнує лиш наших людей, іменно сли нема доброї екзекутивнї. Селяни залягають з короткоречинцевими ратами, платять відтак високі проценти проволочи, а дуже часто підпадають ліцитаціям.

4) Щадниць є в нас 27, з того 11 повітових. Послїдні в капіталом на 4,876,013 зр. Они дають позички на 6—8%, головно жителям міст.

5) Кас повітових задаткових було в 1891 р. 11 з капіталом закладовим на 515,215 зр.

6) Кас сирітєких було 117. З тих удїляло позичок 100 на суму 1,375,269 зр., іменно жителям міст.

7) Каси щадничі почтові не удїляють кредиту, хотя би могли удїляти. Сю справу належало би порушити в радї державній.

Наука, штука, література.

— «Правди», ілюстрованого письма для руского народу, вийшло ч. 2. і містить в собі статтю «Приятелі і вороги руского народу», вірш п. з. «Твердий» Русин, оповіданє «Сирота», «Що говорив про хлопєку біду п. Барвінський в радї державній» (початок), далше «Гірка доля наших хліборобів», «Що робити, щоби молочне господарство добре вело ся», «Що чувати в свїті» і розмову Гриця з Процем. В числі тім подїбуємо дві ілюстрації: «На утечи» і «Групу селян з Тишковець, повіта городєньского». Перша ілюстрація зображає Прєсвятю Дїву з Ісусом дитятком і святим Йосифом на спочинку в часі утечі до Египту і виконана надзвичайно гарно, так що може бути ужитою на прикрасу кождої, не лише селянської хати. «Правда» редагована дуже добре, містить в собі багато цїкавого для наших селян, тож поручаємо єї нашим читальням і селянам як найсердечнїше.

— «Посланика», письма церковно-народного, вийшло ч. 1. і містить в собі такі статті: «Отъ редакції», «Кормъ духовный», «Притчѣ, приповѣсти, подобія», стих о. Б. Пюрка «Все то мому Богу въ славу», «Окаянникъ» повістка, «Спрацьованї руки» повістка, дописи з Перемишля, з села і з Долини, новинки, вістку про «братський союз» і про видавництва «Посланика», «Смѣхъ и правда». До сего числа долучена книжочка місїйна 1. за рік 1897, котра містить в собі крім образків святаго Миколая і «Базилїки св. о. Миколая в Барі» вірш Т. Яницького «Наша дорога», «Символь вѣры», «Спѣвайте все разомъ въ церквѣ», «Базилїка св. отца Николая» В. Чернецкого, «Послѣдна молитва св. Андрея» вірш Т. Сурмача, (ноти уложив о. В. Матюк), «Чи така молитва що варта?» Юл. Дзер., «Для старыхъ и молодыхъ». Редакторови о. Л. Джулинському належить ся повне признає за умїле і дбале ведєне «Посланика» і книжочок місїйних, та за добірний зміст. Звернули би ми лишє на одно увагу о. Редактора, що етимологічну правописє час би вже заступити руско-народною правописєю.

— «Reforma Sądowa», місячник, посвячений новим уставам процесовим, починає виходити у Львові під редакцією Ромуальда Левандовського і Тад. Рибіцького в місяці лютім. Передплата виносить річно 2 зр. 20 кр. Адрес Редакції: Львів, ул. Ягайлонська ч. 14.

Кавчинський і Оберський

ул. Кароля Людвика Ч. 7.

ЛЬВІВ

ФІЛІЯ УЛ. ГАЛИЦКА Ч. 6.

Магазин не уступає в нічому перворядним заграничним магазинам.

- Відділ I. Забавки для дітей.
- „ II. Забави для старших.
- „ III. Гри товарські.
- „ IV. Інструменти музичні.
- „ V. Артикули декоративні.
- „ VI. Артикули люксові.
- „ VII. Артикули спортивні.
- „ VIII. Візки і вельоципеди.
- „ IX. Тури і ордери котиліонові.
- „ X. Артикули модні дамські.
- „ XI. Товари галантиєрні.
- „ XII. Артикули подорожні.
- „ XIII. Перфумерія.
- „ XIV. Лямпіони і штучні огні.

Відділ XV. Кальози, парасолі, товари зимові.

Всі відділи заосмотрили ми в найліпший товар і в тій цілі навязали ми зносини з перворядними домами торговельними в краю і за границею.

Всі новості маємо рівночасно з заграничними магазинами.

На Карнавал!

На Карнавал!

Вахляри і біжутерія.

Оглядане магазину не зобов'язує до купна.

Найновіші **ПОЯСИ** для пань все на складі.

В дни 14. марта одержимо найновіші парасольки від сонця первостепенної якості з фабрик французких і англійських.

3-3

ТОРГОВЛЯ МИХАІЛА ДИМЕТА

у Львові

поручає;

ЕВАНГЕЛИЯ

в різних прегарних оковах

від 70 до 225 зр.

ПЛАЩЕНИЦІ НА ПОЛОТНІ

від 18 до 42 зр., на шовковій матерії від 48 до 128 зр.

Фелони, Дальматики, Стихари, Хоругви, Фани, Артоси, Хлібниці, Крести всякого рода, Патериці, Чаші, Дарохранительниці, Кадильниці, Пауки, Ліхтарі, Олтарики до процесії, словом: всі для украшення церков потрібні річи і примічає, що від 15. марта до 30. цвітня 1897 р. буде давати ся при всіх закупнах за готові гроші 5% рабату від цін в ціннику поставлених, а від фелонів 10 — 15%, також поручає ся:

КОЛПАКИ

по 1.50 зр., 2.00 зр., 2.20 зр., 2.40 зр. і 3.00 зр.

Цінники висилають ся на желане франко.

3-3

Торговля Полотна і Біля ІВАНА РІДЛЯ у Львові

поручає найдешевші власного виробу

Сорочки сальонові

по зр. 1.60, 2, 2.25, 2.50 і 3.

Сорочки з одним, двома і трема ґузиками в переді 2.50 зр.

Сорочки нічні по 1.75, 2 зр., прикрашені на взір українських 2.40, 2.60 зр.

Калісони

по 1.10, 1.30, 1.65, 1.80 і 2.10 зр.

Ковніри тузин по 2.40 і 2.80 зр.

Маншети тузин по 4 і 4.80 зр.

Хустки полотняні тузин 2.40 зр.

Краватки

Хустки на шию (Cachepeux)

ПРАВДИВІ САСКИ

Шкарпитки, Панчохи,

для пань, панів і дітей. Ориґінальні проф. др. Сґера виробі по цінах фабричних з найкрасшої вовни, поручані для осіб никлого здоровля, що легко перезяблюють ся

Сорочки	} для пань, мужчин і дітей
Кафтаники	
Калісони і майтки	
Шкарпитки і панчохи	
Огрівачі на жолудок	

Камаші

Станики волчкові до ношеня по суні з рукавами і без. (8-9)

На жадане подрібні цінники.

ОДИНОКИЙ СПРАВЕДЛИВИЙ ДОСТАВЕЦЬ ЧАЮ

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ КИТАЙСКОГО

ЕДМУНДА РІДЛЯ у Львові, площа Маріяцка Ч. 10.

поручає **ЧАЙ**

збірки маєвої, безпосередно з Китаю спровадженій темно натягаючій знаменито смачній і запашній 1/2 кілю

Конго чорний	1 пр.	1.60
Сухонг чорний	2 "	2.—
„ збірки маєвої	3 "	2.—
Кайсов чорний	4 "	4.—
Медяж де Лондр	5 "	8.—
Пекко півтний	6 "	8.—
„ караванний	7 "	4.—
„ перворядний	8 "	6.—
Гумповдер зел. перловий	9 "	3.—
Висівки чаєві	10 "	4.—
„ з найлучшого чаю		1.80
		1.60

Опаковане не числить ся. — Замовленя з провінції висилає ся відвотною поштою.

3-3

поручає найлучші роди

КАВИ

о смаку чистім і запашнім, розсилає їх франко, оплачені до кожної стації поштової 4 3/4 кілю, в мішочку:

Порторіко	9.—	1/2 кілю	— .90
Куба грубозерниста	9.50	„	— .96
Цейлон зелена	10.—	„	1.—
„ передна	10.40	„	1.04
„ груби-зерн.	10.75	„	1.08
„ перлова	10.75	„	1.08
Мокка араб. зап.	10.75	„	1.08
Ява золотиста	10.75	„	1.08

Ціни чаю означає ся на 1 кілю в пачках по 1/2 1/4 і 1/8 кілю.

На зиму!

Добрі зимові власної роботи ковдри на овеч вовні, легкі і теплі, від 3.50 зр. в кожній ціні до 14 зр. і висше. Матраци чисто волосінні по зр. 12.50, 16, до 30. Подушки піряні і волосінні, сінники, простирала, пошівки, коци, капи і т. п. поручає Виключний магазин і робітня

ВИРОБІВ ПОСТЕЛІ

ЙОСИФ ШУСТЕР

ЛЬВІВ ул. Коперніка ч. 5.

3-3

АГЕНЦІЯ ЧАСОПИСИЙ

А. ЛЯНДОВСКОГО

у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель) 1-2

приймає передплату на всі часописи у всяких язиках і доставлює їх до дому без всякої доплати.

Дешевий і здоровий харч домовий найти можна в реставрації Р. Яворської, ул. Вірменська Ч. 4. напротив Народного Дому. Приймає ся замовленя на вечері в замкненім кільци. Доставляє ся харч в абонаменті до дому. Услуга руска. 1-1

Пошукою спільника

до торгівлі корінної на провінції з капіталом 2000 зр.

Близша відомість у л. Айхміллера в Стрию. 1-1

Лекції французкої мови

уділяє в дома родовитий Француз, заводовий учитель мови французкої.

Близші вісти в бюрі дневників

А. Ляндовского

Львів. Пасаж Гавсмана. 1-1

До окола світа. Величавий збір краєвидів в красках природних виходить в зошитах по 45 кр., накладом А. Ляндовского. Львів. Пасаж Гавсмана ч. 5. агенція часописий і бюро кольпортацийне. 1-2